

EBELİK VE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ FARKINDALIK**İLE HPV BİLGİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ***THE RELATIONSHIP BETWEEN CONSCIOUS AWARENESS AND HPV**KNOWLEDGE LEVELS OF MIDWIFE AND NURSING STUDENTS***AYLA GÜLLÜ¹, NİHAL ALOĞLU²**¹ Dr. Öğr.Gör., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hatay, Türkiye.² Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kahramanmaraş, Türkiye,**Özet**

Giriş: İnsan papilloma virüsü (HPV), cinsel yolla bulaşan en yaygın enfeksiyonlardan biridir. HPV hem kadınlar hem de erkekler için büyük bir sağlık tehdidi ve ağır bir hastalık yükü oluşturmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada bir devlet üniversitesinde öğrenim gören ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık ile HPV bilgi düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılması hedeflenmiştir.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel araştırma tasarımı kullanılan bu çalışma, toplam 568 öğrenci ile yürütülmüştür. Veriler Kasım 2022- Ocak 2023 tarihleri arasında toplanmıştır. Katılımcıların bilinçli farkındalıklarının belirlenmesinde 'Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ)', HPV bilgi seviyelerinin belirlenmesinde 'Human Papilloma Virüsü Bilgi Ölçeği (HPV-BÖ)' kullanılmıştır. Veriler t testi, ANOVA testi ve korelasyon ilişki testi kullanılarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Yaş, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, genel not ortalaması (GNO) değişkenleri ile bilinçli farkındalık puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin bilinçli farkındalık puanlarının birinci sınıflardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur ($F=6.281$, $p=0.000$). Sınıf düzeyi ile bilinçli farkındalık arasında anlamlı pozitif yönde zayıf bir ilişki ($r=0.158$, $p=0.000$) bulunmuştur. Bilinçli farkındalıkla HPV bilgi seviyesi arasında anlamlı olmayan zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r=0.040$, $p=0.347$).

Sonuç: Öğrencilerin bilinçli farkındalık ile HPV bilgi düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna rağmen ebelik ve hemşirelik öğrencilerine eğitimleri esnasında farkındalık kazandırmak hem üniversite yaşamlarında hem de meslekleri sırasında karşılaşılabilecekleri problemlerle baş etmelerinde etkili bir faktör olabilir. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin HPV hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaları toplumda farkındalık oluşturmaları açısından önemlidir, bu nedenle öğrencilere HPV konusunda etkili eğitimler düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli Farkındalık, Ebelik, Hemşirelik, HPV, Öğrenci

Abstract

Introduction: Human papillomavirus (HPV) is one of the most common sexually transmitted infections. HPV poses a major health threat and a heavy burden of disease for both women and men.

Objective: This study aimed to investigate the relationship between conscious awareness and HPV knowledge levels of midwifery and nursing students studying at a state university.

Material and Method: This study, using a cross-sectional research design, was conducted with a total of 568 students who met the criteria for participation in the research and participated voluntarily. Data was collected between November 2022 and January 2023. The Mindful Attention Awareness Scale (MAAS) was used to determine the mindfulness of the participants, and the Human Papilloma Virus Knowledge Scale (HPV-KS) was used to determine the HPV knowledge levels. T test, ANOVA test and correlation test were used in the analysis of the data.

Results: It was observed that the variables of age, gender, department of education and students' grade point average (GPA) did not significantly affect mindful attention awareness scores ($p>0.05$). It was determined that the students in the 3rd and 4th grades had significantly higher mindful attention awareness scores than the 1st grade students ($F=6.281$, $p=0.000$). A significant positive and very weak relationship ($r=0.158$, $p=0.000$) was found between grade levels and mindful attention awareness score. There was a weak nonsignificant relationship between mindfulness and HPV knowledge level ($r=0.040$, $p=0.347$).

Conclusion: There is no relationship between conscious awareness and HPV knowledge level. Despite this, raising awareness among midwifery and nursing students during their education can be an effective factor in helping them cope with the problems they may encounter both during their university life and during their careers. It is important for nursing and midwifery students to have sufficient knowledge about HPV in order to raise awareness in society. At this point, effective training on HPV should be organized for students.

Keywords: HPV, Midwifery, Mindful Attention Awareness, Nursing, Student

ORCID ID: A.G. 0000-0003-1241-9370; N.A. 0000-0003-4162-2845

Corresponding author: Ayla GÜLLÜ, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Tayfur Sökmen Kampüsü (31060) Alahan-Antakya/HATAY **E-mail:** aylgll@hotmail.com

Geliş tarihi/ Date of receipt: 26.07.2023 **Kabul tarihi / Date of acceptance:** 29.05.2024

GİRİŞ

Farkındalık genel olarak, insanların dikkatlerini şimdiki zamana ve mevcut gerçekliğe odaklamalarına yardımcı olarak, sorunlarla başa çıkmalarını sağlayan kişisel bir kaynak olarak görülmektedir (1). Bilincin ve dikkatin bir niteliği olarak farkındalık, insana has bir özelliktir (2). Yani insanlar farkındalıkla ilgili özel bir eğitim almış olmasalar bile doğumdan itibaren belirli bir farkındalık eğilimine sahiptir. Günlük yaşamda rutin bir deneyim olan farkındalık eğiliminin stres ve dikkat dağınıklığı zamanlarında bile güçlendirilebilir doğal bir insan kapasitesi olduğu vurgulanmaktadır (2, 3). Farkındalık için en yaygın kullanılan tanım, "mevcut yaşam anına yargılamadan kasıtlı olarak dikkat etmek" tir (3). Aktepe ve Tolun (4)'ün belirttiğine göre farkında olma durumu temel olarak 3 aşamada incelenebilir. Birinci aşama, yaşamın devamlılığının sürdürülebilmesi ve canlıların kendilerini dış faktörlerden koruyabilmesinde gerekli olan farkındalık seviyesidir. İkinci aşama, bireyin kendisini algılaması ve kendisini fark etme yeteneği olan kendilik farkındalığıdır. Bilinçli farkındalık ise farkında olma durumunun en üst seviyesidir. Farkındalıkla ilgili korelasyonel, girişimsel ve laboratuvar araştırmalarından elde edilen bulgular, farkındalığın artan refah, azalan semptomlar ve iyileştirilmiş sağlıklı davranışlar dahil olmak üzere psikolojik sağlık için faydalı olabileceği sonucunu ortaya koymuştur (5). Bilinçli farkındalık eğitim araştırmaları bağlamında da geniş çapta araştırılmıştır, çünkü öğrencilerin duygularını düzenleme ve stresle ilgili olumsuz tepkilerini hafifletme, akademik performansta olumlu sonuçlar üretme ve psikolojik gelişmeyi artırma gibi süreçler için oldukça etkili bir bilişsel araç olarak kendini göstermektedir (2).

HPV'nin dünya genelinde en yaygın cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar arasında olduğu, Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri'nde prevalansının %12,9-%86,0 arasında değiştiği ve toplam prevalansının %49,1 olduğu belirtilmektedir (6, 7). HPV 16 ve HPV 18 kanser öncesi servikal lezyonların ve

serviks kanserlerinin %70'inin kaynağıdır (8). Türkiye'de HPV tip 16 ve 18 prevalansı %4,2 ile %67,6 arasında değişmektedir (7). Tarama, aktif bağışıklama, tedavi ve önleyici tedbirlerin benimsenmesi HPV ilişkili kanserlerin ve öncüllerinin maliyetli yükünü büyük ölçüde azaltabilmektedir (6, 8). Önleme çabaları, sağlık profesyonellerinin rahim ağzı kanserinin nedenleri, bulaşması ve HPV aşısı da dahil olmak üzere önleme stratejileri hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bu önemli halk sağlığı sorunu hakkında halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaları gerektirmektedir (9).

Ebelik ve hemşirelik öğrencileri halkın sağlığının korunmasında bugün ve gelecekte etkili olacak olan profesyonellerdir. Bu nedenle ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin önemli bir halk sağlığı sorunu olan HPV ile ilgili bilgi seviyelerini ve etkileyen faktörleri belirlemek önemlidir. Literatürde yapılmış olan çalışmalarda öğrencilerin HPV hakkındaki bilgi düzeylerinin değiştiği belirtilmiştir (9-11). Bununla birlikte literatürde öğrencilerin bilinçli farkındalık ve HPV bilgi seviyelerini belirlenmeye yönelik çeşitli çalışmaların olduğu ancak bilinçli farkındalıkla HPV bilgi düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik herhangi bir çalışmanın olmadığı saptanmıştır.

Amaç

Bu çalışmada ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık ile HPV bilgi düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Araştırmanın Soruları

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeyleri nedir?

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin HPV bilgi düzeyleri nedir?

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin bilinçli farkındalık ile HPV bilgi düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi

Kesitsel tipte tasarlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu çalışma bir devlet üniversitesinde 'Sağlık Bilimleri Fakültesi' bünyesinde

öğrenim gören ebelik ve hemşirelik öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evreni 2022 güz eğitim-öğretim yılında ebelik ve hemşirelik bölümlerinde kayıtlı olan toplam 730 öğrenciden oluşmuştur. Dahil edilme kriterleri; 18 yaş ve üstü olmak, lisans hemşirelik veya ebelik öğrencisi olmak, anketleri eksiksiz tamamlamak, araştırmaya katılmaya gönüllü olmak şeklinde belirlenmiştir. Dışlanma kriterleri ise araştırmaya katılmaya gönüllü olmamak ve anketi eksik doldurmak şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada örneklemin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir, dahil edilme kriterlerini taşıyan toplam 568 ebelik ve hemşirelik öğrencisi ile araştırma tamamlanmıştır. Veriler Kasım 2022 – Ocak 2023 tarihleri arasında online anket (Google Forms) aracılığıyla elde edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler üç tip form kullanılarak toplanmıştır. Yararlanılan formlar ‘Kişisel Bilgi Formu’, ‘Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ)’ ve ‘Human papilloma virüsü bilgi ölçeği (HPV-BÖ)’dir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından katılımcıların bazı tanımlayıcı özelliklerini belirlemeye yönelik hazırlanan bu form toplam 5 sorudan oluşmuştur. Formda cinsiyet, yaş, sınıf, öğrenim görülen bölüm ve genel not ortalaması (GNO) gibi sorular yer almıştır.

Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ)

Ryan ve Brown (12) tarafından 2003 yılında geliştirilen Bilinçli Farkındalık Ölçeği (BİFÖ)’nin Türkçe’ye uyarlanma ve geçerlik güvenilirlik çalışması Özyeşil ve ark. (2011) tarafından yapılmıştır. 15 maddeden oluşan BİFÖ, farkındalığı değerlendirmede yaygın olarak kullanılan araçlardan biridir, tek boyutludur. Bu ölçeğin minimum puanı 15, maksimum puanı 90’dır. Tüm maddeler 6 puanlık likert tipinde derecelendirilir ve toplam puan hesaplanır; ölçekte alınan daha yüksek puan, daha yüksek bir farkındalık düzeyini göstermektedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.82 olarak hesaplanmıştır (13). Bu çalışmada ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.85 olarak hesaplanmıştır.

Human Papilloma Virüsü Bilgi Ölçeği (HPV-BÖ)

HPV-BÖ ölçeğini HPV, HPV aşısı ve tarama testleri hakkındaki bilgi seviyelerinin ölçülmesi amacıyla, Waller ve ark. (2013) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Demir tarafından 2019 yılında yapılmıştır. HPV-BÖ’nün her bir maddesi katılımcılar tarafından “Evet”, “Hayır” ve “Bilmiyorum” şeklinde işaretlenmektedir. Doğru cevaplar 1 ile puanlanır, yanlış cevaplar ile bilmiyorum şeklinde verilen cevaplar 0 ile puanlanır ve toplam puan hesaplanır. Bu ölçekten alınacak olan toplam puan 0-33 arasındadır. Yüksek puanlar konu hakkında bilginin yüksek olduğunu göstermektedir. HPV-BÖ’nün güvenilirlik katsayısı ölçek toplamı için 0.96 olarak hesaplanmıştır (14). Bu çalışmada ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.94 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Analizler SPSS (IBM SPSS for Windows, ver.23) istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Sayısal değişkenlerin normallik varsayımları Kolmogorov Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testleri ile değerlendirilmiştir. İki değişkenin analizi için t testi, ikiden fazla değişkenin analizi için ANOVA testi kullanılmıştır. Üç ve daha fazla gruplar arası farkın belirlenmesi için post-hoc testler kullanılmıştır. Bazı değişkenler arasındaki ilişkinin araştırılmasında Korelasyon Analizi kullanılmıştır. Bulgular %95 güven aralığında, $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma için Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan Etik Kurul onayı alınmıştır (Tarih: 15.11.2022 Sayı: E.172743 Karar No:14). Katılımcıların online ankete başlamadan önce araştırmaya ilişkin açıklama metnini okumaları ve onay vermeleri sağlanmıştır. Araştırmada Helsinki Deklarasyonu ilkelerine uyulmuştur.

BULGULAR

Öğrencilerin Özellikleri

Tablo 1, çalışmaya katılan ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerini yansıtmaktadır. Cinsiyet dağılımı açısından bakıldığında katılımcıların çoğunun kadın (%87,5) olduğu saptanmıştır. Yaş açısından en yüksek katılımcı oranının 18-21 (%74,8) yaş aralığı grubunda olduğu bulunmuştur. Katılımcıların %50,7'sinin ebelik bölümü öğrencisi olduğu bulunmuştur. Yine katılımcıların %26,9'unun 3.sınıf ve %33,6'sının genel not ortalamasının '3.01-3.30' aralığında olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre dağılımları (n=568)

Değişkenler (n=568)	n	%
Cinsiyet		
Kadın	497	87.5
Erkek	71	12.5
Yaş		
18-21	425	74.8
22-24	126	22.2
25-27	12	2.1
28 ve üzeri	5	0.9
Bölüm		
Ebelik	288	50.7
Hemşirelik	280	49.3
Sınıf		
1	150	26.4
2	141	24.8
3	153	26.9
4	124	21.8
GNO		
<2.00	23	4.0
2.00- 2.30	118	20.8
3.01- 3.30	191	33.6
3.01- 3.30	122	21.5
3.31- 4.00	114	20.1

GNO: Genel Not Ortalaması

Öğrencilerin BİFÖ ve HPV-BÖ Ölçeğinden Aldıkları Puanlara Yönelik Bulgular

Tablo 2 katılımcıların BİFÖ ve HPV-BÖ puanlarını yansıtmaktadır. Buna göre katılımcıların BİFÖ toplam puanlarının 45.17 ± 11.04 , HPV-BÖ toplam puanlarının ise 9.94 ± 7.90 olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin BİFÖ ve HPV-BÖ puanları

Değişkenler	Puan±SS	Alman Min-Max Puanlar	Alınabilecek Min-Max Puanlar
BİFÖ	45.16±11.04	16-75	15-90
HPV-BÖ	9.94±7.90	0-29	0-33

BİFÖ: Bilinçli Farkındalık Ölçeği, HPV-BÖ: Human Papilloma Virüsü Bilgi Ölçeği

Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile BİFÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tablo 3 ve 4'te çalışmaya katılan ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özelliklerine göre BİFÖ'den aldıkları puanlar, standart sapmalar, t, F ve p değerleri verilmiştir. Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre ölçek puanları incelendiğinde, kız öğrencilerin BİFÖ puan ortalamaları erkek öğrencilerin BİFÖ puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur ancak puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.207$, $p=0.836$). 22-24 yaş aralığındaki öğrencilerin BİFÖ puan ortalamaları diğer yaş grubundaki öğrencilere göre yüksek bulunmuştur ancak aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1.907$, $p=0.127$). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin BİFÖ puanı ebelik bölümü öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur ancak puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($t=0.184$, $p=0.854$). Sınıf düzeyine göre BİFÖ ölçeğinden alınan puanlar incelendiğinde, 4. sınıftaki öğrencilerin aldığı BİFÖ puanları 1. sınıftaki öğrencilerin BİFÖ puanlarına göre anlamlı

olarak daha yüksek bulunmuştur. Yine 3. sınıftaki katılımcıların BİFÖ puanları 1. sınıftaki katılımcıların BİFÖ puanlarından anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($F=6.281, p=0.000$). 1. ve 2. sınıflar arasında alınan puanlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin genel not ortalamalarına göre aldıkları BİFÖ puanları incelendiğinde, BİFÖ puanlarının genel not ortalamasını anlamlı şekilde etkilemediği saptanmıştır ($F=1.625, p=0.166$) (Tablo 3&4).

Tablo 3. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile BİFÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

n=568	BİFÖ Puan	%95 CI	t/F/p
Cinsiyet			
Kadın	45.21±10.61	44.27-46.14	t=0.207
Erkek	44.85±13.75	41.60-48.11	p=0.836
Yaş			
18-21	44.80±11.15	43.73-45.86	F=1.907
22-24	46.92±10.62	45.04-48.79	p=0.127
25-27	41.58±10.55	34.87-48.28	
28 ve üzeri	40.80±9.36	29.17-52.42	
Bölüm			
Ebelik	45.08±10.81	43.82-46.33	t=0.184
Hemşirelik	45.25±11.29	43.92-46.58	p=0.854
Sınıf			
1	42.40±10.42	40.71-44.08	F=6.281
2	44.53±11.28	42.65-46.41	p=0.000*
3	47.55±11.08	45.78-49.32	1<3
4	46.29±10.47	44.37-48.20	1<4
GNO			
<2.00	46.78±10.02	42.44-51.11	F=1.625
2.00- 2.30	43.06±11.12	41.03-45.09	p=0.166
2.31- 3.00	45.37±11.40	43.74-46.99	
3.01- 3.30	46.44±10.29	44.59-48.28	
3.31- 4.00	45.30±11.16	43.23-47.37	

Tablo 4. Öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile HPV-BÖ puan ortalamalarının karşılaştırılması

n=568	HPV-BÖ Puan	%95 CI	t/F/p
Cinsiyet			
Kadın	10.21±7.84	9.51-10.90	t=2.098
Erkek	8.11±8.13	6.18-10.03	p=0.036
Yaş			
18-21	8.62±7.63(1)	7.89-9.34	F=19.138
22-24	14.38±7.39(2)	13.08-15.69	p=0.000*
25-27	11.25±6.64(3)	7.02-15.47	2>1
28 ve üzeri	7.80±5.93(4)	0.43-15.16	
Bölüm			
Ebelik	11.65±7.88	10.74-12.57	t=5.355
Hemşirelik	8.18±7.55	7.30-9.07	P=0.000
Sınıf			
1	4.86±6.45	3.82-5.90	F=90.578
2	6.63±6.51	5.55-7.72	p=0.000*
3	13.00±6.55	11.95-14.04	4>3,4>2,4>1
4	16.09±6.52	14.93-17.25	3>2,3>1
GNO			
<2.00	4.82±5.27(1)	2.54-7.10	F=20.073
2.00- 2.30	5.31±6.30(2)	4.16-6.46	p=0.000*
2.31- 3.00	10.73±7.40(3)	9.68-11.79	3>1,3>2
3.01- 3.30	12.56±7.76(4)	11.17-13.95	4>1,4>2
3.31- 4.00	11.65±7.45(5)	10.08-13.22	5>1,5>2

*posthoc test

BİFÖ Puanı ile Bazı Değişkenler Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin aldıkları BİFÖ puanları ile yaş, sınıf ve GNO arasındaki ilişki spearman korelasyon analizi ile incelendiğinde; yaş değişkeni ile BİFÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı olmayan zayıf düzeyde pozitif yönde bir ilişki ($r=0.046, p=0.278$), sınıf düzeyi değişkeni ile BİFÖ puanı arasında anlamlı olan pozitif yönde ve zayıf düzeyde bir ilişki ($r=0.158, p=0.000$), GNO değişkeni ile BİFÖ puanı arasında anlamlı olmayan pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.056, p=0.179$) (Tablo 5).

Tablo 5. Bazı değişkenlerle BİFÖ arasındaki ilişki

	BİFÖ puanı	Yön	İlişki
Yaş			
r	0.046	Pozitif	Zayıf
p	0.278		
Sınıf			
r	0.158*	Pozitif	Zayıf
p	0.000		
GNO			
r	0.056	Pozitif	Zayıf
p	0.179		

Spearman, * 0,01 düzeyinde anlamlı

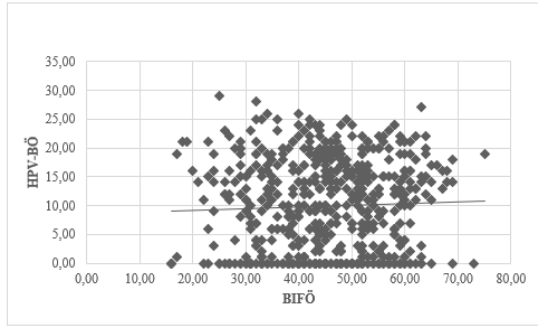
BİFÖ ile HPV-BÖ Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

BİFÖ ile HPV-BÖ arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla pearson ilişki testi uygulanmıştır. BİFÖ ile HPV-BÖ arasında pozitif, zayıf düzeyde ve anlamsız bir ilişki bulunmuştur ($r=0.040, p>0.05$). Yani katılımcıların bilinçli farkındalıkları ile HPV bilgi seviyeleri arasındaki ilişki anlamlı değildir (Tablo 6). Katılımcıların bilinçli farkındalıkları ile HPV bilgi seviyeleri arasında ilişki Grafik 1 de de gösterilmiştir.

Tablo 6. BİFÖ ile HPV-BÖ arasındaki ilişki

Korelasyon		
	HPV-BÖ	BİFÖ
HPV-BÖ R	1	0.040
P		0.347
N	568	568
BİFÖ R	0.040	1
P	0.347	
N	568	568

Pearson 0,01 düzeyinde anlamlı

Grafik 1. HPV-BÖ ile BİFÖ arasındaki ilişki

TARTIŞMA

Farkındalık, şimdiki an deneyimlerine, duygulara, düşünceye ve fiziksel duyuvara yargılayıcı olmayan bir tutumla dikkat ve farkındalık sağlama yeteneğini ifade etmektedir (15). Farkındalık, stresli olayları ve deneyimleri yönetmeye yardımcı olan kişilik yönleriyle (dışadönüklük, konsantrasyon ve uyumluluk) güçlü bir şekilde ilişkilidir. Yüksek düzeyde farkındalığa sahip olan üniversite öğrencilerinin, daha düşük düzeyde depresyon, tükenmişlik, gerginlik ve kafa karışıklığı yaşadıkları belirtilmektedir (16,17). Bununla birlikte, farkındalığı yüksek olan bireylerin beklenmedik durumlara etkili bir şekilde yanıt verebildikleri, stres gibi zor olaylarla daha basit bir şekilde başa çıkabildikleri belirtilmektedir (1). Bu çalışmada ebellek ve hemşirelik öğrencilerinin BİFÖ toplam puanları 45.17 ± 11.04 olarak bulunmuştur. Daha önce yapılan çalışmalar yazarlar tarafından incelendiğinde, Uzdil ve Günaydın (18)'in hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin BİFÖ puanı 56.57 ± 12.41 , Costa ve ark. (2)'nin çalışmasında 55.89 ± 14.31 , Azak (19)'in çalışmasında ise 60.14 ± 11.43 olarak bulunmuştur. Morvay-Sey ve ark.(20)'nin, Bakalım (21)'in ve Kakırman Moroğlu ve Moroğlu (22)'nin üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmalarda ise BİFÖ puanları sırasıyla 58.09 ± 12.50 , 58.75 ± 9.61 ve 59.21 ± 12.93 olarak bulunmuştur. Literatürde yapılmış olan diğer çalışmalarla kıyaslandığında bu çalışmaya katılan öğrencilerin BİFÖ puanlarının nispeten daha düşük olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç bazı sosyodemografik özelliklerden, kültürel farklılıklardan, algılanan stresten veya farklı kişilik özelliklerinden kaynaklanmış olabilir.

Bu çalışmada kız öğrencilerin BİFÖ puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu ancak puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Yapılmış olan diğer çalışmalarda bu çalışmaya benzer şekilde kız öğrencilerin BİFÖ puanlarının erkek öğrencilere göre yüksek olduğunu ancak puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur (2,19). Farklı olarak Morvay-Sey ve ark. (20)'nin çalışmasında ise erkeklerin BİFÖ puan ortalamalarının kızlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu çalışmada yaş, öğrenim görülen bölüm, GNO ile BİFÖ puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Costa ve ark. (2)'nin çalışmasında da yaş ile BİFÖ puanları arasında ilişki bulunmamıştır. Bu çalışmada devam edilen sınıfın BİFÖ puanını anlamlı olarak etkilediği, 3. ve 4. sınıfta bulunan öğrencilerin 1. sınıfta bulunan öğrencilere göre BİFÖ puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu, aynı zamanda sınıf düzeyi ile BİFÖ puanı arasında anlamlı olan pozitif yönlü zayıf düzeyde bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir. Ancak, Azak (19)'in çalışmasında ise bilinçli farkındalık puan ortalamalarının sınıflara göre yapılan karşılaştırmasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Bu çalışmada öğrencilerin BİFÖ puanlarının üst sınıflarda daha yüksek bulunmuş olması üniversite eğitiminin bilinçli farkındalığın artırılması konusunda etkili olabileceğini düşündürmüştür. Diğer yandan 3. ve 4. sınıflarda farkındalığın 1. sınıflara göre artmasında öğrencilerin üniversite ortamına alışmış ve uyum sağlanmış olması da etkili olmuş olabilir.

Bu çalışmada hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin HPV-BÖ ölçeğinden almış oldukları puan 9.94 ± 7.90 olarak bulunmuştur. Bu sonuç HPV-BÖ ölçeği toplam puanına göre kıyaslandığında düşük olarak değerlendirilmiştir. Daha önce yapılmış olan çalışmalarda bizim bulduğumuz sonuca benzer olarak ebellek öğrencilerinin HPV bilgi düzeyinin düşük olduğu, hemşirelik öğrencilerinin HPV bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte bir çalışmada ise hemşirelik öğrencilerinin HPV bilgi düzeyinin yeterli olduğu bulunmuştur (9-

11). Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin HPV'ye yönelik bilgi düzeylerini yükseltecek etkinliklerin planlanması, korunma ve aşılama konusunda bilinç oluşturulması önemlidir. Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinden yüksek düzeyde HPV bilgisine sahip olmaları, şimdi ve ileride bu konuda eğitim ve danışmanlık yapabilmeleri gerekmektedir.

Literatürde daha önce yapılmış olan çalışmalarda bilinçli farkındalık ve sağlıklı davranışlar arasında ilişki olduğu belirtilmiştir (23-25). Bilinçli farkındalık olumsuz duygulara ve uyaranlara uyum sağlama ve yeni sorumluluklar alma konusunda önemlidir. Bununla birlikte HPV yüksek bilinç ve koruyucu davranışlarla önlenabilir bir hastalıktır. Bu çalışmada elde edilen bulgulara göre öğrencilerin bilinçli farkındalıkları ile HPV bilgi düzeyleri arasında ilişki olmadığı saptanmıştır. HPV ile ilgili önceki çalışmalar HPV'yi önlemenin önündeki en büyük engelin bilgi eksikliği olduğunu belirtmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada bilinçli farkındalık HPV bilgi düzeyini etkilememiş olabilir. Bu konuda sağlık profesyonellerinin ve öğrencilerin daha fazla eğitilmesi dolaylı olarak toplumda koruyucu önlemlerin alınmasını sağlayarak HPV bilgi düzeyini ve HPV'yi önlemeye yönelik olumlu davranışları artırabilir (26-28). Geleceğin sağlık personeli olarak ebelik ve hemşirelik öğrencilerinden hem akranlarının hem de toplumun sağlığının korunması açısından HPV bilgi düzeylerinin yüksek olması beklenmektedir.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırmanın bazı sınırlamaları vardır. Araştırmada ebelik ve hemşirelik öğrencileri örneği ve kesitsel bir araştırma tasarımı kullanılmıştır bu durum araştırmanın genellenebilmesini sınırlandırmaktadır. Örneklem grubunun bilinçli farkındalıkları araştırılmış ancak veri toplama aşamasında herhangi bir ruhsal bozukluğun varlığına ilişkin soru yer almamıştır. Araştırmada çevrimiçi anket kullanılması katılımcıların bazı soruları okumadan yanıtlamış olmasına sebep olmuş olabilir. Araştırmanın farklı bölümler dahil edilerek ve daha geniş örneklem gruplarında da yapılması önerilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada öğrencilerin bilinçli farkındalık seviyelerinin nispeten düşük olduğu aynı zamanda bilinçli farkındalığın birinci sınıfta üst sınıflara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Buna göre birinci sınıftan itibaren öğrencilerin farkındalıklarının artırılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu noktada ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin farkındalığını artırmak için farkındalık uygulamalarını içeren müdahaleler ve hedefler geliştirmelidir.

Farkındalığı yüksek olan kişiler, zor durumlarda uygun şekilde yanıt verme konusunda gelişmiş bir yetenek kazanırlar. Ayrıca öğrenciler arasında algılanan stresörlerle başa çıkma yeteneğini artırmak için bu konuda eğitilmiş uzmanlar tarafından farkındalık temelli eğitimler düzenlenebilir veya farkındalıkla ilgili dersler müfredata dahil edilebilir (29). Geleceğin sağlık meslek mensubu olacak olan ebelik ve hemşirelik öğrencilerine farkındalık kazandırmak hem üniversite yaşamlarında hem de meslekleri sırasında karşılaşacakları problemlerle baş etmelerinde etkili bir faktör olabilir. Son olarak bu çalışmada ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin HPV bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu bulunmuştur. Bilinçli farkındalık ve HPV'ye yönelik yeterli bilgi sahibi olmak günümüzde ayrı ayrı öneme sahip konulardır. Bu çalışmadan elde edilen bulgularda bilinçli farkındalıkla HPV bilgi seviyesi arasında bir ilişki bulunmadığı saptanmış ve HPV'ye yönelik etkili eğitimlerin önemi ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin HPV bilgi seviyesinin artırılmasına yönelik etkili eğitimlerin planlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Ramaci T, Rapisarda V, Bellini D, Mucci N, De Giorgio A, Barattucci M. Mindfulness as a protective factor for dissatisfaction in hews: the moderating role of mindful attention between climate stress and job satisfaction. *Int J Environ Res Public Health*.2020;17(11):3818.

2. Costa DAV, Kogien M, Hartwig SV, Ferreira GE, Guimarães MKOR, Ribeiro MRR. Dispositional mindfulness, emotional regulation and perceived stress among nursing students. *Rev Esc Enferm USP*. 2022 Aug 5;56:e20220086. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/35943091/doi:10.1590/1980-220X-REEUSP-2022-0086en>
3. Soler J, Tejedor R, Feliu-Soler A, Pascual JC, Cebolla A, Soriano J, et al. Psychometric proprieties of Spanish version of Mindful Attention Awareness Scale (MAAS). *Actas Esp Psiquiatr*.2012;40(1):19-26.
4. Aktepe İ, Tolan Ö. Bilinçli farkındalık: Güncel bir gözden geçirme. *Psikiyatride Guncel Yaklasimler - Current Approaches in Psychiatry*.2020;12(4): 534–561.
5. Poorebrahim A, Lin CY, Imani V, Kolvani SS, Alaviyoun SA, Ehsani N, et al. Using mindful attention awareness scale on male prisoners: Confirmatory factor analysis and Rasch models. *PLoS One*. 2021 Jul 13;16(7):e0254333. Available from: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34255773/doi:10.1371/journal.pone.0254333>. Collection 2021.
6. Bansal A, Singh MP, Rai B. Human papillomavirus-associated cancers: A growing global problem. *Int J Appl Basic Med Res*.2016;6(2):84.
7. Akalın A. Human Papillomavirus (HPV) Enfeksiyonu ve HPV aşısında güncel yaklaşımlar. *Androloji Bülteni*. 2022;24:133–139. <https://doi.org/10.24898/tandro.2022.25993>
8. World Health Organization, Cervical Cancer [cited 2022 September 17]. Available from: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cervical-cancer>.
9. Bal-Yılmaz H, Koniak-Griffin D. Knowledge, Behaviors, and Attitudes About Human Papilloma Virus Among Nursing Students in Izmir, Turkey. *J Canc Educ*.2018;33:814–820 <https://doi.org/10.1007/s13187-017-1163-1>.
10. Genç Koyucu R. Ebelik öğrencilerinin human papilloma virüs ile ilgili bilgi durumlarının analizi: Tanımlayıcı anket çalışması. *Androl Bul* 2022;24:118–126 <https://doi.org/10.24898/tandro.2022.50103>.
11. Başar F, Cicek Ozdemir S, Yeşildere Sağlam H. Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Human Papilloma Virüsü ve Aşısına Yönelik Bilgi Düzeyleri. *OPUS Uluslararası Araştırmaları Dergisi*. 2019; 10(17): 123 - 138. <https://doi.org/10.26466/opus.499635>
12. Brown KW, Ryan RM. The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*.2003; 84:822-848.
13. Özyeşil Z, Arslan C, Kesici Ş, Deniz ME. Bilinçli farkındalık ölçeği'ni Türkçeye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*. 2011;36(160):224-235.
14. Demir F. Human papilloma virüsü (HPV) bilgi ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenilirliği. 2019. [cited 2022 September 5]. Available from: <https://toad.halileksi.net/sites/default/files/pdf/humanpapilloma-virusu-hpv-bilgi-olcegi-toad.pdf>.
15. Bear KA, Barber CC, Medvedev ON. The impact of a mindfulness app on postnatal distress. *Mindfulness (NY)*. 2022; 13(11): 2765–2776.
16. Hepburn SJ, Carroll, A, McCuaig L. The relationship between mindful attention awareness, perceived stress and subjective wellbeing. *Int J Environ Res Public Health*.2021;18(23): 12290.
17. Wilson JM, Weiss A, Shook NJ. Mindfulness, self-compassion, and savoring: Factors that explain the relation

- between perceived social support and well-being. *Pers Individ Dif.* 2020;152:109568.
18. Uzdil N, Günaydın Y. The effect of sense of coherence on mindful attention awareness and academic self-efficacy in nursing students. *Nurse Educ Pract.* 2022;64:103429.
 19. Azak A. Determination the level of mindfulness of nursing students. *J Educ Res Nurs.*2018; 15(3):170-176.
 20. Morvay-Sey K, Trpkovici M, Ács P, Paár D, Pálvölgyi Á. Psychological responses of Hungarian students during the first wave of the COVID-19 pandemic. *Int J Environ Res Public Health.*2022;19(18): 11344.
 21. Bakalım O. Psikodramanın üniversite öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeyine etkisi. *Nesne.* 2021;10(23):78-88.
 22. Kakırman Moroğlu A, Moroğlu N. “Y kuşağından Z kuşağına geçerken bilinçli farkındalık düzeyi ve anksiyete duyarlılığı arasındaki ilişki: Bir vakıf üniversitesi örneği”, *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal.* 2021;7(51):2645-2654.
 23. Wen X, Rafai I, Duchêne S, Willinger M. Did mindful people do better during the COVID-19 pandemic? Mindfulness is associated with well-being and compliance with prophylactic measures. *Int J Environ Res Public Health.* 2022;19(9):5051.
 24. Strahler, J. Trait mindfulness differentiates the interest in healthy diet from orthorexia nervosa. *Eat Weight Disord.*2020;26(3):993–998.
 25. Loucks EB, Gilman SE, Britton WB, Gutman R, Eaton CB, Buka SL. Associations of mindfulness with glucose regulation and diabetes. *Am J Health Behav.*2016;40(2):258–267.
 26. Rodrigues ES, Mendes EDT, Nucci LB. Parental justifications for not vaccinating children or adolescents against Human Papillomavirus (HPV). *Vaccines (Basel).*2023;11(3):506.
 27. D'Errico MP, Tung WC, Lu M, D'Errico R. Knowledge, attitudes, and practices related to human papillomavirus vaccination among college students in a state university: Implications for nurse practitioners. *J Am Assoc Nurse Pract.*2020;33(9):709–718.
 28. Mihretie GN, Liyeh TM, Ayele AD, Belay HG, Yimer TS, Miskr AD. Knowledge and willingness of parents towards child girl HPV vaccination in Debre Tabor Town, Ethiopia: a community-based cross-sectional study. *Reprod Health.* 2022;19(1):136.
 29. Ghawadra SF, Lim Abdullah K, Choo WY, Danaee M, Phang CK. The effect of mindfulness-based training on stress, anxiety, depression and job satisfaction among ward nurses: A randomized control trial. *J Nurs Manag.*2020;28(5):1088–1097.